

Del cercle viciós al virtuós

Monestir de Poblet. 9 i 10 de maig, Jornades Catalunya Futura. Una cinquantena de representants d'universitats, empreses i administracions del país es reuneixen a porta tancada. Els convoca la Plataforma Coneixement, Territori i Innovació, una iniciativa promoguda per l'Associació Catalana d'Universitats Públiques, Foment del Treball Nacional, Pimec, la Fundació La Caixa i diverses empreses i institucions, fins a un total de 21 organitzacions. La Plataforma té com a finalitat promoure el desenvolupament social i econòmic de Catalunya, amb una visió estratègica de llarg termini.

Així com l'any passat les Jornades Catalunya Futura a Poblet es van centrar en la innovació i en el rol d'universitats, empreses i institucions en l'ecosistema d'innovació català, el tema central de les Jornades d'aquest any va ser un d'absolutament rellevant i estratègic per al país: el mercat de treball i el capital humà.

El diagnòstic compartit, tal com queda recollit en la Declaració de Poblet, ens parla d'una realitat econòmica i social complexa, fruit d'una estructura històrica agreujada per la crisi actual, amb una proporció excessiva de llocs de treball de baixa qualificació i asentada en sectors econòmics d'escàs valor afegit. D'un sistema educatiu que, malgrat avenços significatius, mostra desajustos en algunes etapes i components. D'uns nivells d'atur insostenibles, fins a extrems dramàtics en el cas dels joves. D'una creixent desi-

gualtat en la distribució de la renda i d'un creixement alarmant dels nivells de pobresa. Tot plegat, en un context econòmic de creixent globalització i de terciarització. La principal conclusió de les Jornades va ser unànime: la societat catalana ha de basar el seu dinamisme, la seva cohesió i la seva competitivitat en el capital humà i en sectors productius que generin llocs de treball qualificats. Per tant, cal apostar pel creixement, la internacionalització i la innovació de les empreses existents, i impulsar alhora noves empreses basades en la innovació. Es tracta, doncs, de transitar d'un cercle viciós a un de virtuós. El cercle viciós basa la seva estructura en un mercat de tre-

JOSEP MARIA VILALTA

SECRETARI EXECUTIU DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA D'UNIVERSITATS PÚBLIQUES

Hem d'aprofitar la crisi per repensar el model de societat i l'econòmic

ball que, malgrat el que sovint es diu, és dels que més llocs de treball crea d'Europa (un fet que conviu alhora amb altíssimes taxes d'atur), però en bona mesura amb llocs de treball d'escassa qualificació. Aquest fet, al seu torn, no incentiva els ciutadans a formar-se, i per tant es construeix un sistema educatiu i de formació de poca volada. Transitar cap al cercle virtuós implica generar una economia amb llocs de treball més qualificats, i alhora apostar decididament per l'educació i la formació com a veritables estratègies de país. Aquesta combinació es retroalimentarà i acabarà creant sinèrgies positives. Per la banda de la formació, l'aspecte més negatiu és que tenim –comparat amb bona

part dels països europeus– un percentatge elevat de ciutadans amb un baix nivell educatiu i, per contra, un percentatge relativament reduït de persones amb qualificacions secundàries (formació professional i batxillerat). L'objectiu seria aconseguir a mitjà termini passar de l'actual perfil educatiu aproximat de la població –47% (obligatori o menys), 22% (secundari postobligatori), 31% (terciari)– al següent perfil: 20% (obligatori o menys), 50% (secundari postobligatori), 30% (terciari).

Al meu entendre, és cabdal que empreses, universitats i institucions facin seu aquest diagnòstic i en treguin el full de ruta de per on hem de conduir el model de societat. Sens dubte, estem en una cruïlla històrica que exigeix una aliança col·lectiva a llarg termini que faci una aposta de país, amb tots els agents compromesos i alineats per l'educació i el capital humà.

La Plataforma Coneixement, Territori i Innovació vol esdevenir un pal de paller per construir aquest teixit de complicitats, però també d'iniciatives específiques que facin possible el canvi. Ara és el moment. No aprofitar la crisi per repensar el model de societat i el model econòmic ens portaria a deixar un llegat descoratjador als nostres fills: un país de baixa qualificació, basat en sectors econòmics d'escàs valor afegit, amb una política educativa erràtica i a la cua d'Europa. Sens dubte, transitar cap al cercle virtuós comporta emprendre un camí dur i complex. Però, com es va dir reiteradament a Poblet, quan com a país ens hem proposat un objectiu ambiciós hem estat capaços d'aconseguir-lo.

XAVIER BERTRAL